

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

„Magelen vasárnap és csütörtökön
Előfizetési ár: Az „Ottón” havi melléklettel egészévre 7 frt
A szépirodalmi melléklet nélkül
negyedévre 1 frt 25 kr., fél évre 2 frt 50 kr., egész évre 5 frt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címezendők.

Hirdetéseket és nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel

A tisztesség nevében.

Ha olyan elszomorító nem volna a közéleti tisztesség szempontjából, bizony-bizony kacagni lehetne azon a „Nyílt válaszon”, melyet az „Uj Szentesi Lap” szerkesztője a lap f. évi 4-ik számában hozzánk intéz a végből, hogy velünk is az ipartestületi jegyzősége viselt dolgait olyanoknak hitesse el, amelyekre csak éppen hogy rá nem fizet, mint a debreceni csizmadia a kétgarasos-csinálásra.

De hát, nem szeretünk kedélyeskedni a komoly dolgokkal és mert nagyon is komolyan tartjuk a nyílt kérdést, melyre ezt a nyílt választ kaptuk: ahogy megérdemli, úgy is kívánunk vele tovább foglalkozni.

Mi nyílt kérdést intéztünk az ipartestület elnökéhez, hogy van-e tudomása az ipartestületi jegyző olyan ténykedéseiről, melyekben egyes — magukat önállósítani akaró fiatal iparosoktól, hónapokkal ezelőtt 18—18 frtot vett fel oly célból, hogy nevükben és részükre megkéri az iparigazolványt és a felvett összegből ennek kiadásait fedezi, — de mindmáig az illetők érdekében egyetlen lépést sem tett. Es erre a nyílt kérdésünkre az ipartestületi jegyző ad most nyílt választ, melyben elmondja, hogy ő milyen sokat dolgozik egyes iparosok érdekében ingyen s hogy ő tényleg követett ugyan el szabálytalanságokat, de ezekből senkinek sem anyagi sem egyéb kára nem történt. Aztán megfenyeget, hogy nem jó lesz piszkálódni szerkesztői minőségünkben egymás diszkreditálásán, mert ez ötöt is arra kényszerítene, hogy kutassa X. vagy Y. mit kapott hasonló szolgáltatásokért s végül megnyugtat bennünket azzal, hogy ő maga ellenvizsgálatot kért az iparhatóság biztosnál.

A hírlapírói tisztesség nevében kell első sorban tiltakoznunk az ellen a léhaság ellen, mely ebben a nyílt válaszban megnyilatkozik.

Ujságíró s hozzá felelős szerkesztő ember részéről nem szabad elnézni azt a struccmadárpolitikát, hogy a fejét szácafrangokba dugdossa el ily reá terhelő nyílt vádakkal szemben és azt higgye, hogy — mert ő nem lát — hát most már őt sem fogja meglátni senki

Aki azért forgatja a pennát, hogy

szerkesztői minőségben bírálatot gyakoroljon eleve nek és holtak felett és aki a bírálat ez a jogával olyan mértékben él, mint az ipartestület jegyzője, annak üvegházban kell lakni, melynek falán keresztül őt magát az ezerszemű közönség mindig feddhetlen tisztaságban lássa és hogy ez nálunk nem így van: ez is egyik szomorú adat ahhoz, mennyire lesüllyedt nálunk a közérkölés, mikor olyan szerkesztő is kerül, aki a közönséget onnyire bánygúnak és a köztisztesség dolgában onnyire felületesnek képzeli, mint az ipartestület jegyzője, aki a maga struccpolitikájával megvakítani véli a közvéleményt is.

Az ujságíró tisztessége nevében kötelességünk ez ellen nyíltan óvatni, mert mi nem oszthatjuk a „Nyílt válasz” írójának azt a nyakatekert okoskodását, mely különbséget akar megállapítani a magánember és az ipartestületi jegyző között, hanem igenis azt tartjuk, hogy az ipartestületi jegyző, a szerkesztő és a magánember, ha ez a 3 tényező egy egyen kezében összpontosul, egységes egy személy és semmi ténykedése e szentháromságnak egymástól el nem különíthető.

Ezért és csakis ezért foglalkozunk az ő viselt dolgaival, mert — ezt is nyíltan kijelentjük — egyébként az egyéniség süllyadt nem tartjuk olyan-
nak, mely a vele való foglalkozást indokolttá tenné.

Mi soha nem kutattuk — épp ez utóbbi felfogásunk következtében — S. Kovács Pálnak akár mint szerkesztőnek, akár mint magánembernek vagy ipartestületi jegyzőnek a viselt dolgait. De hozzánk — ez utóbbi minőségben elkövetett visszaélései miatt — nyílt panasszal jöttek és ezek elől elzárkózni nem tudunk, de nem is akartunk.

Most pedig, az ő nyílt válasza után tovább megyünk előre a kötelességteljesítés útján és konstatáljuk, hogy az általa elkövetett visszaélések, vagy ahogy ő ezeket ismert s erőnyisége mellett minősíti, szabálytalanságok sokkal súlyosabbak, mint eleinte hittük.

Mert nem 2—3 fiatal iparossal történt meg, hogy tőlük az iparigazolvány kieszközlésére pénzeket vett fel, de azokat az illető helyre be nem fizette, hanem, az ipartestületi elnöknek egy magán-interpellációra adott bevallása szerint 7—8 ilyen eset fordult már elő és a pénz-jogtalan magánál tartásának vissza-

élését még tetézi az, hogy ez iparosok egyike-másika, a jegyző buzdítása folytán és mert ígéréteiben bizakodtak, minden iparendéjely nélkül nemcsak hogy folytatja a maga iparát, amivel törvénysértést követ el, hanem ezenfölül még zanoncockat, segédeket is szegődött, akiktől az ipartestületi jegyző fel-lapokat vesz fel, holott tudnia kötelesség, hogy az illetők sem ily szegődöttesre sem iparúzésre nem jogosultak.

Hogy ingyen vállalkozik a jegyző a magukat önállósítani akaró fiatal iparosok érdekében az iparendéjely kieszközlésére: ez mód felett dicséretes előzékenységre volna esetre, ha aztán tényleg buzgalommal is járna el abban, amire önként vállalkozik. De abban, hogy a mások pénzét illetéktelenül hónapokig, sőt félévig is magánál tartogatja ingyen és ez idő alatt az illető mesterré lenni akaró iparos se kint se bent nincs, mint a kapufélfá, az ipartestületi jegyző csak önmagának tesz jó szolgálatot, ami annál inkább elítélendő, merthogy nem is igaz, hogy az illető fiatal mesterek önszántukból kérnék fel ily szolgálatok teljesítésére, hanem a valóság az, hogy ő maga keresi kiváló előszeretettel az alkalmat, melyben ilyes szolgálatait az illetőknek felajánl-hassa; valamint hogy nem igaz az sem, hogy az iparendéjelyek kiadása azért húzódná ilyen hosszadalmasra, mert azt az illetők csak nem kívánhatják a jegyzőtől, hogy még a kérvényhez szükséges okmányok után is futkosson, — hiszen többszöri sürgetésük után se mondta meg egynek is, hogy ezeket az okmányokat előbb szerezzék be maguk és adják át neki, hanem azzal biztatta mindet, hogy elvégez ő helyettük és érdekükben mindent.

Páresem van, amely elintézés alatt áll, ezzel a farizeusi kijelentéssel akarja élet venni az ipartestületi jegyző a nyílt vádnak. Nos, mi erre kijelenthetjük határozottan, hogy az előttünk panasz tárgyává tett három eset közül egy sem állt elintézés alatt akkor, amikor nyílt kérdésünk megjelent. Mert — ha hitelt érdemlő helyről merültek is fel a vádak, — mielőtt azokkal a nyilvánosság előtt foglalkoztunk, személyesen is utánajártunk a dolognak, ez is hírlapírói tisztességéből folyó kötelességünk volt. Es meggyőződöttünk, hogy sem az illetők nevében kérvényt az iparhatósághoz be nem adott, sem

a felvett pénzek sehol be nem lettek fizetve. Csak az történhetett hát, hogy nyílt kérdésünk hatása alatt a zóta korrigálni, igyekezett az ipartestületi jegyző a szabálytalanságait és most már a páreset talán elintézés alatt áll.

De — mint már fentebb kijelentettük — tovább is megyünk és kijelentjük azt is, hogy a nyílt kérdésünkben felhozott vádak nem csupán az ipartestületi jegyzőre, hanem az ipartestület elnökére is vonatkoznak.

Vonakoznak pedig azért, mert megbízható és az elnök beismert nyilatkozatán alapuló értesülésünk szerint, az elnök maga már régebben tud a jegyző által elkövetett ezen visszaélésekről, sőt egy esetben, mikor az illető fiatal iparos végre — türelmét veszve — ő hozzá ment panasszal, az elnök maga fizettette vissza a jegyzővel, a jogtalanul magánál visszatartott idegen pénzt a nélkül, hogy egyúttal szükségesnek láta volna akár a jegyző ellen a tapasztalt visszaélések miatt a megtorló intézkedéseket megtenni, akár a fiatal iparosok figyelmét nyíltan arra felhívni, hogy ipar engedélyekért ne a jegyző útján forduljanak az illetékes hatóság-hoz.

Az elnök az a mentsége, mit magáninterpellációra adott, hogy ő senkit sem akar kenyerétől megfosztani, szintén beleütközik a tisztességbe, mert a hivatal, akármilyen szerény javadalmú is, nem elhelyező intézet, s akit a közbizalom hivatalba ültetett, becsülje is azt meg, ha abban kenyéret látja.

Esztükbe se jut az ipartestületet féltetni, valaminthogy nem féljük azt sem, ha az ipartestületi jegyző bármédig kutatja, vajon X. vagy Y. mit kap hasonló szolgálatokért. Aki ilyesért pénzt kap vagy elfogad, megérdemli, hogy kikutassák a dolgát, de a körmére is koppintanak érte. Hanem aztán aki kutat és koppint, annak ne legyen magának is vaj a fején: ez az, ami ellen a tisztesség nevében óvást teszünk.

Legyűrni se akarjuk az ipartestületi jegyzőt, aki a békét mindig olyan komoly elhatározással akarja, hogy fáradhatatlanul intrikákban mesterkedik, melyek tekervényes útait nagyon jól ismerjük.

Hogy pedig vizsgálatot kért maga ellen az iparhatóságibiztosnál, ez minket meg nem nyugtat, mert esete nem oda, hanem az ipartestülethez tartozik.

Munkások a főispánnál. Arról értesülünk, hogy vasárnap délelőtt a szentesi munkások egy küldöttsége kivan a d n y Andor dr. főispánnál tisztelegni és természetes, hogy a főispán ajtaja előttük épp úgy nyitva áll, mint bárki előtt, tehát bizonyosan el is fogadja a küldöttséget.

Nem maga eza küldöttségbe járás azonban a fontos, mert hiszen a szentesi munkások nem most jelennek meg először a főispán előtt, aki szavukat mindig meleg érdeklődéssel hallgatta meg, hanem az, hogy mit akarnak most a szentesi munkások.

Es erről az értesülésünk úgy szól, hogy kért akarják a főispánt, tekintsen be felügyeleti jogánál fogva a város költségelirányzatába, mely most van a következő évre készülőben, hasson oda, hogy ezen költségelirányzatban a takarékoság elve a lehető legnagyobb mértékben érvényesüljön és ezzel a polgárság vállaira súlyosan nehezedő költségű potadó terhe valamiképp megkevesbedjék.

Akárki mit mondjon: a munkások küldöttségének ez a kérése a legnagyobb rokonszenvükkel találkozik és semmi kétségünk benne, hogy a főispán, mikor majd ezt a küldöttséget fogadja, annál bizonyosabban nyújthat nekik teljes megnyugvást, mert tudomásunk szerint e nélkül is szandéka volt Szentés város jövő évi költségelirányzatára ügyet vetni és annak közszemlére való kitétele előtt egy százezer körüli értekezletet összehívni annak érdekében, hogy ott a költségvetés kissé megrostaltatván, rajta a lehető megtakarítások keresztül is vitessenek, mielőtt a közgyűlés elé kerülne elbírálás végett.

A szentesi munkások, mikor ilyen érdekekben a főispánnal küldöttségnek, értekezésnek és jóvan felfogásuknak nem kis jelent adják. És amikor ezt a nyilvánosság előtt is hangoztatni, a mai szocialista világban sem tartózkodunk, egyúttal a legnagyobb jóakarattal figyelmeztetjük őket, hogy ez a helyes út, melyre a cselekedetükkel léptek, ezen haladjanak hat tovább is előre és akkor minden tetszeműleg réteg rokonszenvét a maguk javára hódítják.

Nem bolondító nemzetközi szocialista tévtanokban kell a magyar munkások a maga boldogulásukat keresnie, hanem szem előtt tartania mindég azt, hogy magyar, hozzákötött a főispánhoz, mely őt és öveit taplalja. A világ boldogítást, mely voltaképpen boldogítás, engedje át a csavargó szocializmusnak. A magyar munkás akkor boldogul, ha körülötte minden tetszeműleg réteg boldogul, a boldogulás egyik feltétele pedig kétségtelenül az is, hogy a közterheken lehetőleg könnyítsünk, mert az ott alkalmazott és jól alkalmazott takarékoság javára válik mindenkinek, tehát a munkásoknak is.

Örömmel látjuk munkásainkat a kijózanulás ezen a helyes ösvényén haladni és kívánjuk, hogy ezen is maradjanak meg mindég és ne tévedjenek el soha többé a nemzetköziség veszedelmes ingoványára.

A szövetkezésről.

Nagyon fontos gazdasági kérdéssel, a szövetkezésről is értekezett a szegedi országos gazdakongresszus, — amiről különben már mi is sokszor és sokat írtunk. Az ügyről Malcoms Jeromos báró tartott nagy tetszéssel fogadott felolvasást, melyben sok érdekes dologra hívta fel a gazdak figyelmét. Nagyon szükségesnek tartja, hogy gazdasági szövetkezetek létesüljenek, mert az urbéri rendezkedések után magára hagyott kiscgazda a nagytökével szemben tehetetlen és versenyre kelni nem képes. De — úgy mond az értekező, nem arra kell törekedni, hogy minél több szövetkezet létesüljön, hanem arra, hogy a szövetkezetek belső tartalma életerős és kitartó legyen. Az tehát a fő, hogy inkább kevés szövetkezetet létesítsünk, de teremtünk ezzel egy tiszta kifejlesztett középpontot, mely körül aztán biztos talajra helyezkedhetik el a gondolat, amely a szövetkezetek létesítését parancsolja.

Ennélfogva a szövetkezeti szervezkedésre kell a legnagyobb gondot fordítani és igen helyes volna létre hozni a szövetkezetek szövetségét és az ugynevezett megyei köteléket

is, hogy ezek által egy központ tartana felügyeletet az egész szövetkezés fölött; a megyei kötelékek pedig irányt adnának a helyi vezetéseknek és ellenőriznék annak működését.

Az értekező, eszméje támogatására arra is utal, hogy az 1898. évi 23. t. c. egyébiránt megvetette a gazdasági hitelszervezet helyes alapját; de nem csak a hitelszervezetet kell ilyen úton és állami támogatással rendezni, hanem a gazdaközönség egyéb viszonyait is.

Igy például fölelül, hogy a kiscgazda nemcsak akkor kerül az uszorisok körmei közé, mikor pénzkölcsönre van szüksége, hanem leginkább akkor, mikor pénzszerűen van és emiatt házi és gazdasági szükségleteit uszoraáron kénytelen megvásárolni. Ennélfogva helyes volna, ha az állam a fogyasztási szövetkezeteket támogatná és általánosítaná.

De sőt tovább megy ennél és mindezeknél is fontosabbnak tekinti a termények közös értékesítésére irányuló és alakuló szövetkezeteket. Fölelül, hogy néhány tejszövetkezet létesült már állami támogatás mellett és ezek nagyszerűen fejlődnek és virágoznak.

Különösen fontosnak tartaná az értekező, ha a szőlő, gyümölcs- és bortermék értékesítésére vonatkozó ilyen szövetkezetek működésének nagy számmal az országban, mert ezeket a terményeket csak nagy mennyiségben lehet kivinni a világpiacra, terményértékesítő szövetkezetek nélkül pedig a kiscgazda képtelen ezen terményeit kellően értékesíteni. Pedig a szőlő- és gyümölcstermelés jelentősége még csak most fog igazán emelkedni Magyarországon.

De mindezeknél is fontosabb természetesen a szemtermelés, melynek értékesítésére a legnagyobb gondot kell fordítani. E végből meg kell teremteni a gabonaértékesítő szövetkezeti hálózatot. Ez a hálózat cselekszi aztán majd azt, hogy a termelő megkapja a fogyasztástól termékei teljes értékét és nem lesz kénytelen a közvetített saját karával dajáni.

Egyszóval, a szövetkezeti összműködés van hivatva arra, hogy a közgazdasági végcél kifejezze. Ez a végcél messze van, az út melyen hozzá eljutni lehetne, rögs és járatlan, éppen azért el kell indítani már most a végcél felé, hogy elég idején érhesünk az cél.

Ezeket mondta el Malcoms Jeromos báró a szegedi kongresszuson Magyarországi gazdaközönségének, mi pedig a lelki szemünk elé idézzük azt a végcél, mely ilyenformán a szövetkezeti összműködésben jut kifejezésre.

Tehát, ha minden úgy lesz, ahogy ő mondja, el fog jönni az idő, mikor minden gazda beiratkozik:

1. egy hitelszövetkezetbe,
2. egy fogyasztási szövetkezetbe,
3. egy jég és tűzár bizt. szövetkezetbe,
4. egy tejszövetkezetbe,
5. egy szőlő, gyümölcs és bortermék értékesítő szövetkezetbe,

6. egy gabona értékesítő szövetkezetbe. Ezek a szövetkezetek külön-külön egy-egy szövetkezeti hálózatot létesítenek és ennek a hat szövetkezeti hálózatnak teremünk egy központot Budapesten a Köztelken.

Az állam hatalmas anyagi erővel fogja támogatni ezt a szövetkezeti hálózatot; mingen egyes kis szövetséget legalább is olyan mértékben kell majd támogatnia, mint ahogy most a törvény alapján megalakuló hitelszövetkezeteket támogatja.

A kiscgazdák részvételi jegyeket vásárolnak majd és minden szövetkezetbe évenként legalább is 50 forintot fizetnek be, ami természetesen gyümölcsöző befizetés lesz. A hat szövetkezetbe ilymódon 300 forintot fizetnek be és mikor ez így szépen megtörtént majd, akkor a kiscgazda olcsó kamatos pénz kölcsönt kap a hitelszövetkezetektől, mesésen olcsó árakért szeresheti be szükségleteit a fogyasztási szövetkezetektől, tűz- és jégkárbiztosításért jóformán semmit sem kell majd fizetnie, a terményértékesítő szövetkezetek pedig rendkívül magas árrért veszik át a gazda termékeit.

Micsoda boldogság lesz ebből! Még meseországban is megirigylik érte a magyart.

Nem lesz uzsora, nem lesz közvetítő kereskedelem, az ipari termékek és fogyasztási szükségletek árát letörjük ahogy csak lehet, mert nagy tömegekben vásárolunk majd, hogy olcsón adhassunk mindent a fogyasztási szövetkezetekben, melyeknek egyet len szállítója, gyárosa és mindenese a központ leszén.

A tőzsde semmivé törpül, árakat nem limitál többé, a gazdasági termékek árát nem a kereslet és kínálat szabályozza, hanem a szövetkezeti hálózat központja. A karterellek, a ringek csak elméleti tételek lesznek akkor és lehet, hogy mindnyájan uniformisokban járunk majd, hogy hazi és ruházati szükségleteink is olcsó árúak és praktikus színűek legyenek.

Ez a központosítás a szociális monopólium politikája volna és merőben ellenkező azzal a céllal, mely a szegedi gazdatalálkozás zászlóujára volt írva. E zászlón ugyanis legelső sorban a gazdasági érdekek decentralizációjának és ezzel a magyar vidéki városok megerősítésének célja van felírva.

Ezt elejétleni pedig még osztályérdekből sem szabad.

Ujdonságok

Szentes, 1899. szeptember 14.

— Tisztújító közgyűlés. A Szentes városnál üresedésben levő ügyési, központi kiadói és egy irnoki állásnak választás útján leendő betöltése érdekéből Cs a t ó Zsigmond dr. alispán f. hó 21-re, mához egy hétre hívja össze tisztújító közgyűlése a város képviselőtestületét. A közgyűlési meghívókat ma küldik szét, így hat minden képviselőnek lesz elég ideje egy intézni a dolgát, hogy a választó közgyűlésben résztvehessen.

— Zoinay-ünnepély. Főgimnáziumunk érdemes igazgatója, Z o l n a y Károly, 40 évi ielkísmergetés és buzgó tanári munkásság után most nyugalomba ment s ez alkalomból a királyi kegy a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki a kiváló tanférfit. Az érdemrendet V a d n a y Andor dr. főispán a f. hó 24-én délelőtt 11 órakor tñzi ünnepélyesen a kitüntetett mellére, egy ez alkalomra a vármegyeház nagytermében rendezendő ünnepélyen, melyet volt igazgatója tiszteletére a tanártestület rendez. Ugyanez alkalommal bizonyosan kifejezést fognak adni a kitüntetett elött nagyrabcsülésüknek mind azok a testületek, melyek munkássága gyümölcsseit élvezték, valamint volt tanítványai is, kik mindig halás szívet gondolkodni vissza az ő jóságos szeretetére, mellyel őket a tudományig ismeretűbe bevezette. Az ünnepélyt követően pedig, déli 1 órakor társasbéd lesz a kaszinóban a kitüntetett tiszteletére, amelyre az aláírási iv a kaszinóban is ki lesz téve.

— Szentesi kép a párisi Szalonnak. A magyar festőművészek egyik legkiválóbb mestere, R é v é s z Imre Szentesen időzik, hogy itt egy képnék alapját vesse meg, melyet arra szánt, hogy a párisi Szalonban kiállítsa. A jeles művész H e g e d ü s Ignác fényképszerű műtermében dolgozik e nagy koncepciójú képnék, melyen bár a csoportozat ma még csak aláfestésben van meg, már is erősen kidomborodik a művész realizmusa. R é v é s z Imre a szingadag, napsugaras képével tünt fel eddig legjobban, melyek mind egyikén meglehetősen él és akik e mesteri idillek után művészetének nagy elismeréssel adóztak, azokat szinte meglepte legújabb alkotásával, melyekben az élet komor jelenetét

örökíti meg erősen reális vonásokkal. Itt készülő képe is ilyen reális tárgyú. A művész erős kézzel markol bele a mi munkásaink piaci életébe és ebből vet frappans jelenetet vászra, melyben az öreg szocialista, ökolbe szorított kézzel magyaráz megfőzően, hogy elvtársakat szeressen a maga tanainak a munkások közt, kik egy tömegbe összeverődve, feszült figyelemmel lesik a szót az öreg ajkán. A mester szivességéből megleltünk ezt a készülő művészi alkotást, melynek révén élő szentesi munkások (kik modellül szolgálnak) lesznek átadva a maradandóságnak.

— Jötekönyság. Tegnap M a g y a r Elek úrtól 6 frtot kaptunk azzal a kívánsággal, hogy ezt az összeget, felekezeti különbség nélkül esszük meg és fordítsuk szegény sorsú iskolás gyermekek segélyezésére. A hat frtot M i h á l y i Ernő jutalomjátéka után egy kedélyes lakomán gyűjtötték össze a jeles énekművész tiszteletét és pályatársai bizonyos — önként magukra rótt bírságok krajcarokból, melyek összegét maga M i h á l y i egészítette ki 6 frtra. A kapott pénzt egyenlően osztottuk meg a református, katolikus, evangélikus és zsidó egyházak közt és a 4 helyre 1 frt 50 krajcaronként küldték el. Kicsiny az adomány, de jó szívetek adtak és az egyházak meg örömmel, halás köszönettel fogadták el.

— Színházi hír. Ma este egy igen régi, de nálunk még soha elő nem adott, nagyhatalú kitiűnő francia történeti színmű: »Xl. L a j o s s« kerül előadásra a színházban, a főbb szerepekben C s i k y Lászlóval és K á p o l n a i Juliskával és a társulat összes elsőrendű erőinek közreműködésével. Reánk szentesiekre e színmű előadása különös érdekességgel és fontossággal is bír, mert e történeti színjáték címszerepében aratta valamikor legszebb sikereit városunk kiváló születőte, a magyar színészet nagy veszteségére olyan korán elhunyt hírneves színművész: T ó t h József. Az ő kidőlte óta nagyrítván került csak előadásra ez a kitiűnő színmű, mert a címszerep nagy feladatával megbirkózni nem igen vállalkozik színész. A legnagyobb olasz tragikusnak, R o s s i Ernesztőnek is mesteri alakítása volt ez a címszerep és a ma élő nagy olasz színművészek szintén ebben ragyogtatják java tehetségüket. Most a szerep eljátszására tarsulatunk jeles hős-színésze C s i k y László vállalkozott, akinek erős drámai temperamentuma már nem egyszer ragadta el közönségünket és akiről hisszük, hogy e bravúrszerepében is kiváló alakítást fog nyújtani. Ezért is örömmel hívjuk fel olvasóink figyelmét a ma esti előadásra, mely mintegy próbaköve is lesz szintársulatunk összes drámai személyzete művészi tudásának.

— Pályázat ösztöndíjakra. A vármegye kezelése alatt levő S v á b Jakab-féle alapítványnál egy 300 frttal javadalmazott elsőrendű és egy 200 frttal javadalmazott másodrendű alapítványi hely üresedett meg, melyeket a törvényhatósági bizottság az októberi meggyűlés alkalmakor fog, választás útján betölteni és amelyekre most hirdeti meg a pályázatot Cs a t ó Zsigmond dr. alispán. A pályázat határideje október 2-ika, mely nap délutáni 5 órájig a pályázati kérvények az alispáni hivatalhoz benyújtandók. A pályázat közelebbi feltételeiről lapunk mai számának erre vonatkozó hirdetményéből tájékozhatják magukat az ez iránt érdeklődők.

— Jom kipúr. Az engesztelődés nagy bőjtnapját ünneplik ma izraelita polgártársaink, a jom kipúr, mely teljes 24 órai legszigorúbb böjtről ró az igazhívő zsidóra. Már tegnap alkonyatkor kezdődtek a templomi ajátosságok, melyek a késő este benyúltak, ma pedig az egész napot, csillagkgyuladással templomban töltik a jámbor hívők, ajátatos imában kérve Jehovát, a Mindenhatóat, hogy valamilyen módon megbékéltessen minden haragosukkal, engesztelődjék meg az Ő haragja is, ha vétkeztek törvényei ellen és legyen kegyelmes bírájuk e szent napon, mikor dönt az esztendőbeli élet és halál fölött.

— Meghosszabbított vivótanfolyam. Z o l n a y Viktor vivómester, aki néhány hét előtt, a sport-egylet kezdeményezésére kezdte meg nálunk a vivósportban való oktatást, tanítványai általános óhajának engedve, a tanfolyamot 4 héttel meghosszabbította és így újonnan belépő tanítványoknak is alkalmuk lehet, magukat a kitiűnő mesternél e férfias sportban gyakorolni és képezni. A szorgalmasabb tanítványok mind szép előmenetelt tettek a jeles mester kitiűnő iskolájában és éppen ezért örömmel hívjuk fel a tanfolyamnak illető történet meghosszabbítására a vivó-sport kedvelőinek figyelmét, hogy el ne mulasszák a kínálkozó alkalmat testi ügyességük edzésére és fejlesztésére felhasználni.

— A művész özevények közzönete. T ó t h József színművész és városunk hírneves születőjének özevénye meglehangú levélben közzönte meg S t a r k Nandor könyvkereskedőnek azt, hogy férje arcképével irkákat hozott forgalomba és ezzel elősegíti az elhunyt jelesek irant való kegyelet ápolását. Az érdemes özevény szép levelét e szavakkal vezeti be: »Hazafias és művészi érzelmiért, amelyek által létrehozta, hogy boldogult férjem arcképe a gyermekek irkáján, mint egyik címkép álljon, — ezért fogadja halás köszönetemet.

— Rendőri hírek. B i c s k á z a s. Együtt mulattak a napokban B e n y ó Lajos és B e r e c Ferenc kalapos segédek C s o m a s z Dezsővel, kit azután a mulatozás méltó befejezésül Berecz megkészt. A legénykedő Bereczet, ki hátul szúrta meg a mit sem sejtő Csomaszt, a rendőrség elfogta s átszolgáttatta a járásbírósnak. — Ö n g y i l k o s s á g. Fazekas Lidia f. hó 10-én öngyilkossági szándékból gyufaoldatot ivott, a gyorsan alkalmazott orvosi segély azonban megmentette. Tettenék okálul gyógyíthatatlan betegségét vallja.

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krt méterenként — csak akkor valód ha közvetlen gyárámból rendeltek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és minta-zatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámenesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával** küldenek, **Henneberg G. selyemgyárjai** (cs. és k. udvar (1) szállító) Zürichben.

— Magyar levelezés. Szávjabá kétszeres levélbélje g ragasztandó. —

Meghívó.

A szentesi özevény egylet, a f. évi szeptember 17-én d. e. 11. órakor, a túl a kurcai közgyűlési teremben ülést tart, melyre az egyleti tagokat tisztelettel meghívja az elnökség

A közönség köréből.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Én nem szoktam a lapokba írkalni és most sem tenném, ha az én nevem a »Cs. E.« f. évi 35-ik számában egy oly esettel nem volna összefüggésbe hozva, mely elejétől végig valótlanságon alapul.

Tény az, hogy én a f. hó 12-én megtartott központi választmányi ülésen részt vettem és konstatalhatom, hogy azt az elnöklő polgármester kifogástalanul vezette.

Tény az is, hogy midőn a polgármester a tanács-terembe jött, a bizottsági tagokat sorban üdvözölte s velök kezét szorított, engem azonban, — ki a sarokban ültem, — nem vett észre. Pár pillanattal később, midőn az elnöki széket elfoglalta, a sarokba nézett, s midőn észre vett, felkelt helyéről s nekem a legudvariasabban köszönt s bocsánatot kért, hogy hibépe alkalmával nem vett észre. Ez az igazság! Ezek után nagyon kérem a »Cs. E.« szerkesztőségét, szíveskedjék az én nevemet mindenemű személyes vonatkozású cikkeknél mellőzni.

Szentes, 1899. szeptember 13.

Tisztelettel:
Sarkady Nagy Ferenc.

Színház.

Négy előadásról számolunk be, melyek közül első az Unatkozó király című spanyol zarzuela, egy szórakozni vágyó fiatal királyt mutat be, ki unja az udvari élet ceremóniáit s alattvalói közé vágyik, hol mindenkitől ösmertelenül, szabadon élvezheti a polgári élet örömeit. Ha semmi egyebet nem is tettek a szerzők, a mi ebben a darabban megemléstésre méltó, a címét jól választották meg, annyira jól, hogy biz' ott nemcsak a király unatkozik, hanem sokszor a közönség is. Az eszme nem eredeti, a feldolgozása nem önálló, mert az egyetlen határos rész, a kaszárnyajelenet, már több színműben és operetben és sokkal jobban fel van dolgozva. Zeneje pedig az ismétlődő pasztor-dal motívumát kivéve, végtelenül naiv s kevéssé dallamos. Hogy a darab mégis tetszésben részesült, tisztán Sugár Aranka érdeme, ki még az unatkozó király szerepéből is, énekben és játékban egyaránt jót és élvezhető tudott produkálni, amihéz hozzájárultak a szép jelmezek is, melyekben ez estén feltűnt. Sikerült alakítás volt még a Ferenczi Fricié (A hadügyminiszter) és Mihályié (Jeremias). Míg Baróthy a kapitány szerepében kagcagattá meg a publikumot.

Vasárnap ünnepi előadás volt. Az estét megdicsőült királyának halálának emlékeztetére, nagy képlet: — A kapuczinusok templomában — nyitotta meg. Az általános meglepetés, melylyel a közönség ezt a tablót fogadta, bizonyítéka annak, hogy Csiky a rendezésben mesterien oldotta meg feladatát, aminek hatását nagyban emelte az, hogy a tabló alatt ugyancsak Csiky mely érzéssel szavalta a Volt egyszer egy király né című költeményt Szabolcska Mihálytól. Ezt követte Bokor népsziműve: A zédes. Sugar Arankáról újat nem mondhatunk, mert ismétlésbe bocsajtkoznánk, ha énekéről alkarnánk írni, de ez estén nemcsak azt mutatta meg, hogy mint énekesnő a vidéki erők között a legjobb, hanem bebizonyította azt is, hogy mint alakító művésznő is kiváló. Özvegy Pörgéné szerepében a gyermekéért feláldozó anyát annyi közvetlenséggel és melegséggel játszotta meg, hogy ennél jobbat talán maga Blaháné, kinek ez a szerep íródott, — sem adhat. Szépen énekeltek és jól játszott Kis Pista is (Galamb Ferkó), egy hibáját azonban nem hallgathatunk el, hogy nem alkalmazkodik mindig a hangulatához. A második felvonásban ugyanis, mikor Pörgéné megesküszik, hogy sohasem szeretete, — ez a darab legdrámaibb jelenete, — ő egy dalt énekel, s nem elég, hogy ez erősen drámai jelenethez egyáltalán nem való ez a nótázás, ő ezenfölül még egyre mosolyogva énekel, amivel aztán tönkre is teit e szép jelenés minden hatását. Csiky az öreg minden szerepében ezúttal is jó volt. A karban úgy énekel, mint táncban kitűntek Kovacsics Margit és Bereng József.

Hét főt n szűlt ház előtt adatott II. Rákóczy Ferenc fogságá, a cím szerepben Csikyvel. Márkus Ilonát (Zrinyi Ilona) nyílt színen kétszer hívta ki a közönség rövid, de határos szerepléséért. Pesti Iház s Lajos (Zrinyi Boldizsár) művészi játszott, bizonság rá a sok könyes szem, melyet rendkívül tragikus jelenésénél láttunk. Ferenczy Frici (Pater Knechtius) mint mindig, most is állandóan derűtségben tartotta a közönséget.

Kedden Mihályi Ernő jutalomjátékául egy 1 felvonásos vigjáték, „A királyné a pródja utána, Mascagni világhírű operája a Parszt becsülete adatott elő. Az első egy ötletben gazdag, rendkívül szellemes kis vigjáték, melynek hálás szerepét valamennyi közreműködő nagy sikerrel krealta. Különösen kitűntek Kápolna y Juliska és Fóthi Frida a királyné és apródja szerelmi jelenetében — miudkettő remek szavaltával. A mi az est főrésztét, az operát illeti, arról csakély kivétellel a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. Mar maga a vállalkozás, — vidéki színpadon operát előadni, — méltánylandó dolog, sajnos

azonban, közönségünk ridegközönyét mi sem tudja megtörni. Sugár Aranka (Szantuzza) és Mihályi Ernő (Turiddu) közreműködésével ez a dalmű előadás oly magaslaton állott, mely a legmuzikalisabb közönség ígényeit is kielégítheti. Nagy kár, hogy Kis Pista (Alfo) baritonjában nem gyönyörködhettünk, mivel szerepét egyáltalán nem volt tisztában. Kárpótoti azonban bennünket Sugár Aranka, ki nehéz szerepét annyi drámai erővel és tudással játszotta meg, óriási hanganyagával oly könnyedén siklott át a legnehezebb és fárasztóbb részleteken, hogy szinte érthetetlennek látszik, hogy ez a nagytehetségű művész nem a Népszínház, vagy a Magyar Királyi Opera színpadján aratja sikereit.

Tegnap este zóna előadásban Goldstein Szami adatott, ma pedig XL. Lajos kerül színrre, miről lapunk más helyén bővebben emlékszünk meg.

Lapfoglaló és felelős-szerkesztő: Dr. MATÉFFY FERENC
Társ-szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

12607. sz. Csongrádvárm. alispánjától.
alisp. 1899.

Pályázati hirdetés.

A csongrádvármegye törvényhatósága kezelése alatt álló Sváb Jakab alapítványnál megüresedett egy 300 frttal javadalmazott első osztályú és egy évi 200 frttal javadalmazott II. osztályú ösztöndíjas hely betöltése érdekében ezennel pályázatot hirdetek és felhívom az ezen ösztöndíjat elnyerni óhajtokat, hogy az alapítványi okirat értelmében felszerelendő pályázati kérvényeiket legkésőbb **f. évi október hó 2-ik napjának d. u. 5 órájáig**, a törvényhatósági bizottsághoz címzetten az alispáni ígató hivatálnál nyujtsák be.

Az alapítványi okiratnak a pályázat feltételeit tartalmazó rendelkezései a következők:

5 §.

A 3 §. szerint létesített ösztöndíjak első sorban Csongrád községbeli illetőségű tanulóknak adományozandók s Csongrádvármegyebeli más községi illetőségű tanulóknak másodsorban akkor, ha a jelen alapítványi okirat feltételeinek megfelelő Csongrád községi illetőségű tanuló nem jelentkeznek. Ösztöndíjban csak hazai közép vagy felső tanintézeteket látogató fű növendékek részesülhetnek, kik jeles tehetséget, jó erkölcsi magaviseletet, kiváló szorgalmat és tanulmányaikban jó előmenetelt tanúsítanak, továbbá szegénysorsú szülők gyermekei, vagy ilyenek árvái és Csongrád községi vagy Csongrádvármegyei illetőségűek.

7. §.

Az első osztályú 300 frtos ösztöndíj első sorban académiái vagy egyetemi és ezekkel egyenrangú tanintézetek növendékei számára adományozandók és csak másodsorban középiskolai tanulók számára akkor, ha a fent jelzett magasabb tanintézetek növendékei nem jelentkeztek, vagy a jelentkezőket a törvényhatósági bizottság az ösztöndíjazásra méltónak nem találta.

A másodosztályú (200 frtos) ösztöndíj úgy a középiskolai, mint a magasabb tanulmányokat folytató növendékek részére adományozható, azonban

itt is a magasabb tanintézeteknek a középiskolai tanulókkal szemben egyenlő képesítettség mellett elsőbbség adandó.

8. §.

Valamely első osztályú ösztöndíjnak megüresedése esetében a másodosztályú ösztöndíjat élvező s magasabb tanintézetet látogató növendékek legérdemesebbje annak élvezetében előléptetendő.

12. §.

Az alapítványi helyek elnyerésére pályázó növendékek erkölcsi viseletéről, tehetségéről, szorgalmáról és előhaladásáról kivánt bizonyítvány azokra nézve, kik még csak elemi tanulmányaikat végezték be a községi tanító, vagy tanítói testület meghallgatásával az illető községi iskolaszék által, — azokra nézve pedig, kik az elemi iskolán már felülálló bármely nyilvános tanintézetbe, vagy nevelőintézetbe vannak felvéve, az illető tanintézet igazgatósága által állítandó ki s abban mindenkor különösen kimondandó, vajjon az illető növendéket az iskolaszék, vagy tanintézet igazgatóság az ösztöndíj elnyerésére, esetleg az ösztöndíjban való további részesítésre érdemesnek tartja e?

Szentesen, 1899. évi szeptember hó 10-én.

Dr. Csató Zsigmond,
alispán.

Pásztor József

mucsiháti 45 hold tanya földje jókarban levő tanyaépületekkel együtt örökáron eladó. Esetleg hasznóbrbe kiadó. Értekezni lehet a tulajdonossal.

171. |gazd. 899.

HIRDET MÉNY.

Szentes város tulajdonát képező alsó és felső csordajárásokból és a felső csürhejárásból kihalított szántóföldek bérletei a f. hó végével lejárván, azok a városi tanácsnak 8138/1899. számú határozatához képest a helyszínén meg tartandó nyilvános árverésen, a f. évi október 1-től számított újabb 6 évre bérbe adatk, mely árverésre azon hozzáadással hívom meg az érdeklődőket, hogy árverezők a bérbevett terület egy évi bérösszegét, mint bánatpénzt, tartoznak alólirott kezéhez az árverés alkalmával készpénzben lefizetni.

Az árverés a következők sorrendben tartatik meg:

Szeptember 25., 26. és 27-én az alsó-cs.-járás,
" 28. és 29-én a felső-cs.-járás,
" 30. a felső-csürhejárás földekre.
Az árverés feltételei alólirott nál,
a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Utó-ajánlat nem fogadtatik el.

Szentes, 1899. szept. 13.

Novobáczky Győző,
gazd. tanácsnok.